

Organizacja „HeHaluc” i farmy „Hahszara” w Polsce

"HeChaluc "

HeChaluc: światowa syjonistyczna organizacja młodych Żydów powołana w celu wspierania emigracji do Palestyny.

- Początki ruchu sięgają dwóch zjazdów: w Krakowie w 1917 r. i w Piotrogradzie w 1919 r.
- Członkowie HeChaluc wywodzili się z różnych syjonistycznych ugrupowań i byli pionierami w emigracji i osiedlaniu się w Palestynie, a także w tworzeniu organizacji bojowych w diasporze, w tym w gettach w okresie II wojny światowej.

הסתדרות "החלוץ" בפולין

מחלקת "העובד"

17/7

סניף ב

כרטיס-חבר

00598

מספר

לשנת

א.י.י

המשפחה

נח

השם

1908

הכתבת

1908

נולד בשנת

המקצוע

כתה

חוג

1933

נכנס ל"העובד" ב

Nr. 7

מספר הכרטיסיה

בשם הוצע

א.י.י

המזכיר

193

יום

עיקרי "העובד"

- 1) כניסה להסתדרות העובדים בארץ;
- 2) ידיעת העברית;
- 3) סגול מקצוע בהתאם לצרכי הארץ;
- 4) חברות בליגה למען א"י העובדת;
- 5) לשקל את השקל הציוני;
- 6) פעולה לטובת הקרנות הציוניות;
- 7) השתתפות במפעלי ההסתדרות ו"החלוץ" בגולה

הסתדרות "החלוץ" בפולין

סניף "העובד"

בורסה

1933

אגודת החלוץ בפולין
כ"ב תרצ"ג

"HeChaluc "

Członkowie HeChaluc zobowiązani byli działać zgodnie z czterema zasadami:

1. Być członkami Światowej Federacji Syjonistycznej
2. Uczyć się języka i kultury hebrajskiej
3. Przygotowywać się w diasporze do pracy fizycznej w zawodach potrzebnych w Erec Izrael (szczególnie w rolnictwie)
4. Przygotowywać się do wyjazdu do Palestyny, w sposób legalny lub nielegalny.

Ruch HeChaluc w Polsce

- Po prześladowaniu organizacji syjonistycznych po rewolucji w Rosji, działalność światowego HeChaluc przeniesiona została do Warszawy.
- W przededniu wybuchu II wojny światowej było w Polsce ok. 360 kibuców Haaszara, w których znajdowało się ok. 12 500 uczestników.
- Wielu nielegalnych imigrantów do Palestyny wywodziło się właśnie z ruchu HeChaluc.

Ghetto Fighters' House

Ośrodek HeChaluc w Warszawie

Rola ośrodka:

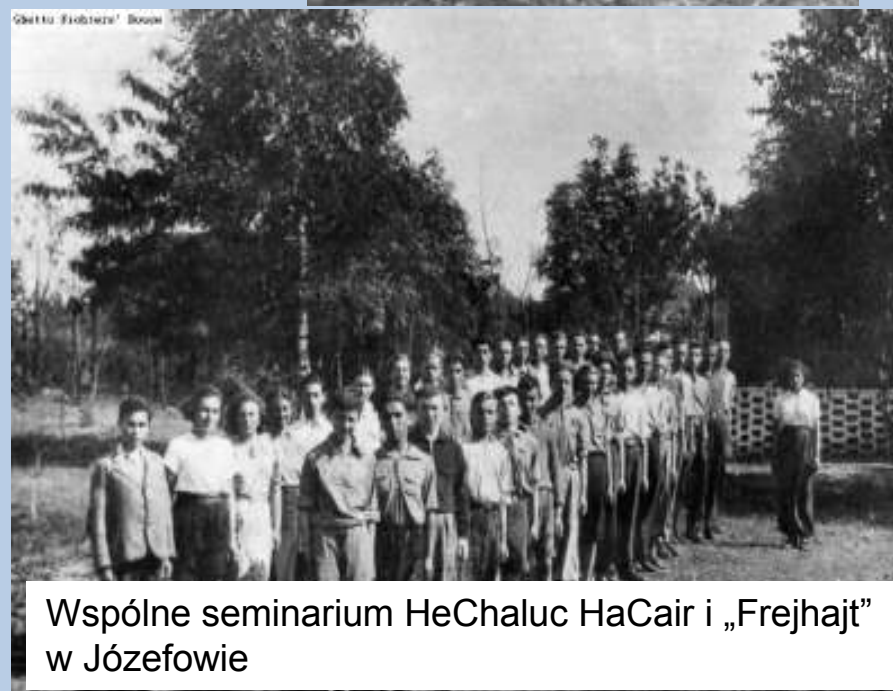
1. Koncentrowanie działalności edukacyjnej (szkolenia itp.)
2. Zarządzanie finansowe ruchem
3. Wydawanie certyfikatów i organizowanie emigracji do Erec Israel
4. W Warszawie ukazywało się czasopismo HeChaluc „HaAtid” (Przyszłość)

Szkolenie HeChaluc w Warszawie

Szkolenie okręgowe ruchu HeChaluc w Kleben

Wspólne seminarium HeChaluc HaCair i „Frejhajt” w Józefowie

Farma Hahszara

- Latem 1919 r. na kongresie w Piotrogradzie zajmowano się problemami związanymi z działalnością ruchu i zobowiązaniem ruchu wobec Erec Israel.
- Organizacja HeChaluc rozpoczęła przygotowanie swoich członków w specjalnych farmach, tworzonych w celu przygotowania się do emigracji, a następnie pracy na roli w Erec Israel.

Farma Hahszara

Na 10-lecie ruchu HeChaluc HaCair, jeden z przywódców ruchu Icchak Tabenkin pisał:

„Być może sukcesy HeChaluc HaCair oraz przygotowania klasowe po 10 latach pracy nie są szczególnie zauważane. Bo na czym w zasadzie polega przygotowanie klasowe?

Czy kamień znaleziony w kamieniołomach lub zboże zebrane przez członków farmy są sukcesem? Dobra materialne tworzone przez członków farm nie do końca dają wyraz ludzkich wartości, które za nimi stoją. Praca to nie tylko środek do otrzymania wynagrodzenia, lecz przede wszystkim to, co prowadzi do zmiany w narodzie żydowskim.

Kamienie były wydobywane, by przygotować człowieka, aby pracował na roli, stał się członkiem kolektywu pracującego, wierzącym w braterstwo międzyludzkie.”

Farma Hahszara na Grochowie

Została założona w 1920 r. przez organizację HeChaluc. Znajdował się tam sekretariat organizacji. Przed wybuchem II wojny światowej miejsce to miało ogromny wpływ na cały ruch.

Cywia Lubetkin, jedna z przywódców powstania w getcie warszawskim, członkini ruchów Dror i HeHaluc pisała o farmie na Grochowie:

„... Grochów był symbolem dla całego ruchu. W pierwszych tygodniach po powstaniu farmy wieści o jej założeniu rozeszły się po całej Polsce: Grochów istnieje, a to znaczy, że działa cała organizacja.”

Działalność farmy na Grochowie

Członkowie farmy przy pracy na roli

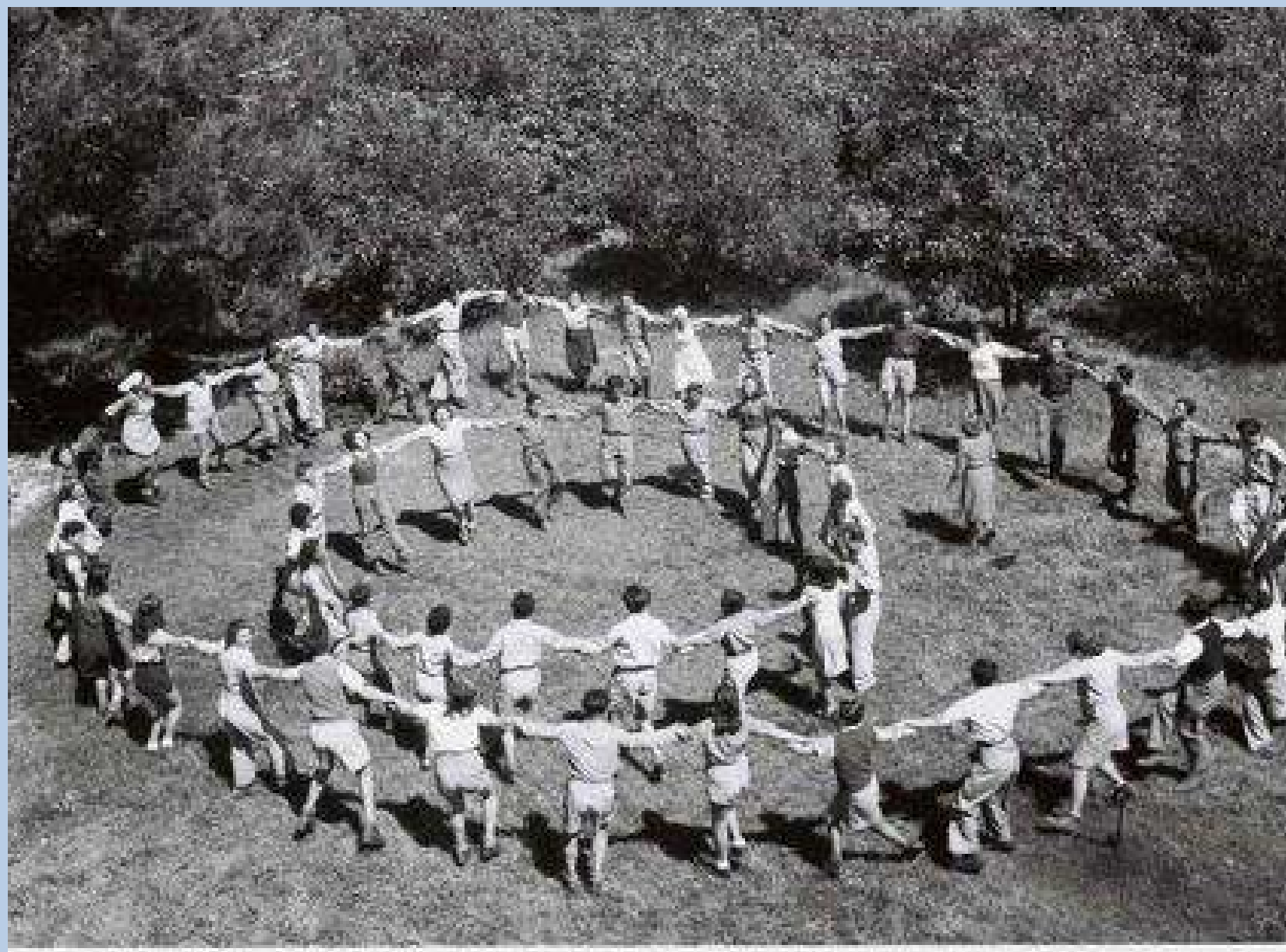

Grochów, praca w ogrodzie warzywnym, 1934 r.

Grochów: Praca rolnicza na farmie w 1937 albo 1938 r.

Członkowie ruchu HeChaluc w drodze do pracy, 1937 r.

Centrum HeChaluc na ul. Dzielnej 34

- Podczas II wojny światowej ośrodek HeChaluc został przeniesiony do domu przy ul. Dzielnej 34
- Realizowana była tam działalność kulturalna, oświatowa, otwarcie publiczną jadłodajnię oraz gimnazjum „Dror”.

Cywia Lubetkin opisuje to następująco:

„Na Dzielnej znalazłam wielu kolegów z różnych kibuców i już w pierwszych dniach poczułam, że życie toczy się tu w inny sposób.

... nasz ruch cały czas działał jako kolektyw, wzajemnie się wspierając. Ten fakt bardzo nas podnosił na duchu, dzięki temu Dzielna stała się samotną wyspą, stojącą w jaskrawej sprzeczności z realiami getta...

Udzielano tu nie tylko pomocy materialnej. Dzielna była również centrum dla młodzieży żydowskiej... Tu pojawiły się pierwsze myśli o nowej drodze dla Żydów w tych czasach.”

Farma Hahszara na Czerniakowie

- Została założona przez członków HaSzomer HaCair, na terenie prywatnego majątku Wojciecha Zatwarnickiego.
- Niemcy nie sprzeciwiali się pracy młodych Żydów w prywatnych majątkach.
- Wiosną 1940 r. przybyła tu grupa 70 członków ruchu HeChaluc.
- Dzięki niewielkiej odległości do getta, farma stała się centrum działalności konspiracyjnej.
- Władze niemieckie zamknęły farmę w listopadzie 1942 r.

Farma Hahszara na Czerniakowie

„W maju 1940 r. grupa 70 członków wyruszyła do pracy na farmie. Na czele grupy stała Lea P., słusznie nazwana matką batalionu przygotowawczego na Czerniakowie. Była to kobieta dobra, spokojna, zaangażowana, charakteryzowała się matczyną opiekuńczością w stosunku do innych pionierów...

Z nadejściem lata wyszła legalnie z getta większa grupa, a farma na Czerniakowie stała się jedyną instytucją poza gettem, w której przebywali Żydzi. Stanowiła oparcie dla działalności organizacji, w tym kontaktów z innymi miastami, m.in. wysyłano stąd łączników. Był to jedyny otwarty adres na zewnątrz getta.”

- Józef Kormiński

Lea Perelsztajn, członkini
„Dror”

Ghetto Fighters' House

Członkowie ruchu HeChaluc na Czerniakowie

Ghetto Fighters' House

Budynek administracyjny farmy na Czerniakowie

Ghetto Fighters' House

Farma na Czerniakowie

Ghetto Fighters' House

Ghetto Fighters' House

Ghetto Fighters' House

Farma na Czerniakowie

„... poza murami getta mieliśmy farmę rolniczą, nosiła nazwę Czerniaków... Nasi łącznicy poruszali się po aryjskiej części Warszawy. Każdemu ich krokowi groziło niebezpieczeństwo, że zostaną rozpoznani jako Żydzi. Wieczorami mogli wrócić na farmę i być Żydami.

Była to wspaniała sprawa. Mieliśmy tam magazyn z prasą, później również magazyn z bronią.”

- Cywia Lubetkin o farmie na Czerniakowie

„Kiedy miałem wyruszyć z Dzielnej aby udać się poza Warszawę, a nie było pociągu, wielokrotnie wygodniej było czekać na Grochowie lub na Czerniakowie.

W okresie późniejszym stosunek volksdeutscha z Poznania, który kierował farmą, był do nas gorszy niż pana Zatwarnickiego, właściciela farmy rolniczej na Czerniakowie.”

- Antek Cukierman

„Kibuc był wówczas słonecznym miejscem w otaczającej nas ciemności i bezradności... Odbływały się tam burzliwe dyskusje dotyczące ważnych spraw. Czasami w tym trudnym czasie rozbrzmiewał śpiew, zaczynaliśmy tańczyć, a cała grupa jednoczyła się na nowo”.

- Cywia Lubetkin

Lewicowy syjonistyczny ruch młodzieżowy w Izraelu kontynuuje działalność ruchów młodzieżowych, które powstały przed wojną w Europie.

Podczas wizyt w Polsce, oprócz ośrodka HeChaluc na ul. Dzielnej 34 członkowie ruchu z Izraela docierali również na ulicę Witolińską, do budynku z czerwonej cegły, gdzie znajdowała się właśnie ta farma.

Przed 3 lata budynek został zburzony, pozostała po nim zaledwie jedna ściana. Warto zauważyć, że budynek został zburzony przez izraelską firmę budowlaną.

Nie udało nam się ustalić miejsca kibucu Hahszara na Czerniakowie. Dzięki kontaktom z Ambasadą w Warszawie oraz ze wspaniałymi ludźmi z festiwalu „Otwarte Ogrody”, dowiedzieliśmy się po raz pierwszy, gdzie znajdowała się farma na Czerniakowie.

Ta wiadomość oraz zdjęcia budynku wzbudziły ogromne wzruszenie wśród instruktorów w Izraelu.

Nie ma wątpliwości, że już od tego lata grupy z Izraela zaczną tam przyjeżdżać i poznawać historię farmy na Czerniakowie.